# PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

**Dodatek do Nr. 120 (219) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.**

**Warszawa, poniedziałek 24 września 1928 r.**



## Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

### POLSKA A Z. S. R. R.

*Izwiestja 24.IX* donoszą, że czynniki militarystyczne odniosły w Polsce definitywne zwycięstwo i że pod ich wpływem wytworzyła się w tym kraju atmosfera podobna do tej, jaka panowała w r. 1920. Oświadczenie min. Zaleskiego zagranicą w sprawie rzekomego niebezpieczeństwa, grożącego Polsce ze strony Z.S.R.R., uczynione w momencie, gdy Rosja sowiecka ratyfikowała właśnie, jako pierwsza, swe przystąpienie do paktu Kellogga, oznaczają, że Polska w żadnych okolicznościach nie rezygnuje ze swych projektów napaści na Z. S. R. R. Rząd sowiecki wytrwale i bez wahania realizuje politykę pokojową względem Polski, czego najwybitniejszym wyrazem była jego propozycja zawarcia traktatu o nieagresji. W wyniku zaznaczającej się w Polsce opozycji przeciwko pójściu na rękę pokojowej polityce rządu sowieckiego, stosunki polsko-sowieckie ulegają stale zakłóceniom. Historja tych stosunków przedstawia szereg incydentów, które nie miały poważniejszych skutków jedynie dzięki pokojowości polityki rządu sowieckiego. Ostatnie oświadczenie wojewody Józewskiego uchyliło na jedną chwilę zasłonę, ujawniło smutną akcję, prowadzoną w ramach polityki polskiej. Dotychczas rząd polski zaprzeczał zawsze, jakoby miał brać udział w intrygach Petlury. Obecnie woj. Józewski bierze otwarcie akcję zwolenników Petlury za podstawę swej polityki. Fakt ten dowodzi, że kierownicze koła polskie przystąpiły już do przygotowania jawnej napaści na Z.S.R.R. i uważają za niepotrzebne ukrywanie swych zamiarów. Mowa Józewskiego wywołała oburzenie i gorące protesty ze strony mas ludności Ukrainy sowieckiej. Mowa ta niewątpliwie spotkałaby się z takiem samem przyjęciem wśród robotników zachodniej Ukrainy, gdyby ci ostatni mogli otwarcie wypowiadać swoje zdanie. Komisarz ludowy Woroszyłow w przemówieniu, wygłoszonem na posiedzeniu sowietu municypalnego w Kijowie, podkreślił pokojowe stanowisko rządu sowieckiego i zarazem oświadczył, że wszelkie próby napaści na Z.S.R.R. będą należycie odparte. Związek sowiecki pragnie pokoju i dobrych stosunków z Polską. Jednakże mowa Józewskiego i odpowiedź podsekretarza stanu Wysockiego na protest rządu sowieckiego, wskazująca na solidarność rządu polskiego z oświadczeniami wojewody wołyńskiego, dowodzą, że przygotowania do napaści na Z.S.R.R. sa już daleko posunięte. „O ile pokój w Europie wschodniej zostanie naruszony — kończy dziennik — świat cały wiedzieć będzie, że odpowiedzialność za pogwałcenie pokoju spadnie na Polskę, która pod pokrywką pokojowości zagraża pokojowi i bezpieczeństwu Europy".

*Izwiestja 22.IX* podkreślają, że ogłoszony przez polską ajencję telegraficzną „dwuznaczny" komunikat jest ze strony rządu polskiego próbą wyjścia z kłopotliwej sytuacji, wytworzonej przez nazbyt szczere wynurzenia wojewody Józewskiego. Komentarze części prasy polskiej, zbliżonej do polskich kół kierowniczych, — zdaniem Izwiestji — zmierzają do tego samego celu. Wspominając o głosach tej prasy, iż ‚Izwiestja" przyłączyły się tylko do kompanji podjętej przez „Gazetę Warszawską", — dziennik sowiecki pisze: „W rzeczywistości pełny tekst przemówienia Józewskiego ogłoszony był poraz pierwszy nie przez ‚Gazetę Warszawską", lecz przez organ prasowy samego Józewskiego. Przemówienie wojewody nowogródzkiego przeciwko traktatowi ryskiemu ukazało się również poraz pierwszy w zbliżonem do rządu „Słowie" wileńskiem. Można być pewnym, że posługując się tego rodzaju metodami, koła kierownicze polskie nie zdołają zamaskować faktu jawnego i oczywistego pogwałcenia międzynarodowych zobowiązań polskich przez odpowiedzialnych przedstawicieli rządu polskiego".

*Prawda 22.IX* zamieszcza przemówienie ludowego komisarza wojny Woroszyłowa, wygłoszone na zebraniu kijowskiego sowietu miejskiego. W przemówieniu swem Woroszyłow wskazuje, że stosunki Z.S. R.R. z najbliższymi sąsiadami były w ostatnich latach dość naprężone. Wzajemne stosunki z Rumunją nie posunęły się ani o krok w kierunku poprawy. Z Polską doszło do całego szeregu niemiłych zatargów i jedynie, dzięki całemu systemowi zarządzeń pokojowych, rząd sowiecki zdołał złagodzić naprężenie. Przemówienie Józewskiego jest bijącem w oczy stwierdzeniem faktów, że sąsiedzi Z.S.R.R., znajdujący się w miastach zamieszkałych przez Ukraińców,

marzą o przekształceniu Ukrainy sowieckiej na Ukrainę podległą szlacheckiej Polsce. „Nie można oczywiście nikomu zabronić oddawania się marzeniom — mówił Woroszyłow, — lecz twierdzenie, że kraj o 40-miljonowej ludności i ustalonym ustroju społecznym i politycznym wyobraża sobie swą niezależność jedynie pod rzekomym protektoratem wielkiego mocarstwa polskiego, nie jest już marzeniem, lecz przygotowaniem do rzeczywistej interwencji. Ukraina jest oddawna ulubionym celem dążeń agresywnych nietylko polskich kół dyplomatycznych, lecz także wojskowych. Obecność na terytorjum Polski rzekomego rządu ukraińskiego, któremu przypadają niewątpliwie pewne świadczenia ze strony hojnej skarbowości polskiej jako wynagrodzenie jego gorliwości w pracy nad wyzwoleniem Ukrainy, świadczy, że panowie polscy nie ograniczają się do marzeń, lecz przystępują do czynienia prób ich urzeczywistnienia".

*Prasa sowiecka na Ukrainie* dotychczas jeszcze zajmuje się wystąpieniem wojewody Józewskiego. Charkowski „Komunist" widzi w mowie woj. Józewskiego apel do nowego pochodu polskiego na Kijów. Dziennik „Wisti" uważa wyjaśnienia rządu polskiego za niewystarczające i oświadcza, że z odpowiedzi polskiej społeczeństwo sowieckie wyciągnie należyte wnioski. W dalszym ciągu odbywają się wiece w wielu miastach, na których uchwalane są rezolucje, z żądaniami — „ukrócenia antysowieckich wystąpień polskich".

# NOTATKI I INFORMACJE.

## RÓŻNE.

*Prawda* 16.IX. ogłasza przemówienie komisarza ludowego handlu Mikojana na posiedzeniu komisji dla aprowizacji klasy robotniczej. Na wstępie Mikojan stwierdził istnienie pewnego naprężenia na rynku zbożowym wobec trudności, które odczuwane są w pracy przez instytucje aprowizacyjne, jak również wskutek niekorzystnych warunków, w których odbywały się zbiory tegoroczne. Najlepsze zbiory zostały dokonane w obwodach wschodnich, z których sprowadzać zboże nie jest łatwo. Dla zwalczania trudności należy powołać delegatów organizacji spółdzielczych do współpracy z rządem sowieckim.

*Prawda* 16.IX. podaje, że znany reżyser moskiewski Mejerhold, który opuścił ZSRR za legalnym poszportem sowieckim, nadesłał do centralnego zarządu sztuki („Glawiskusstwo") pismo, w którym oświadcza, że nie zamierza wracać do Rosji wobec niekorzystnych dla pracy artystycznej warunków, które w państwie sowieckiem panują.

*Wozroždenje* 16.IX. donosi na podstawie informacji prasy sowieckiej, że liczni byli właściciele ziemscy zachowali w gubernji Kałuskiej resztówki swych dawnych posiadłości. W samym powiecie Suchiniczskim liczba tych b. właścicieli ziemskich sięga 200 osób. Rozmiary ich obecnych „majątków" sięgają przeważnie 20 — 30 ha. Wielu z pośród tych b. obywateli ziemskich zajmuje rozmaite stanowiska w administracji sowieckiej. B. obywatel ziemski Smirnow, który posiadał przed rewolucją majątek 254 ha, posiada obecnie 40 ha i jest nauczycielem i prezesem sowietu wiejskiego. Były wice-gubernator Karawajew jest urzędnikiem w spółdzielni sowieckiej.

*Rul* 19.IX. ogłasza, jako przedruk z pisma sowieckiego „Komsomolskaja Prawda", wiadomość o wykryciu organizacji kontr-rewolucyjnej złożonej z uczniów gimnazjum sowieckiego im. Lenina w Wielikija Łuki. Do organizacji tej należeli uczniowie w wieku od 13 do 18 lat w liczbie 17. Inicjatywa powstania organizacji należała do ucznia Markusa Goldberga. Należał do organizacji, między innemi, 14-letni syn członka sowieckiej partji komunistycznej Anatol Pietrow. Organizacja wydała odezwę, utrzymaną w rosyjskim duchu patrjotycznym i nawoływała młodzież do zwalczania komunizmu i walki o przyszłą Rosję. Wymieniony Anatol Pietrow zeznał podczas badania u sędziego śledczego, iż celem organizacji było krzewienie nienawiści ku władzy sowieckiej, jej obalenie i wskrzeszenie monarchji w Rosji.

## ARTYKUŁY NIEUWZGIĘDNIONE.

*Sierp* 2.IX. Wyzysk pracy dziecięcej w Polsce. — Nowy rok szkolny a ludność pracująca Polski. 6.IX. „Szpicel i ojczyzna". — Za głodówkę dodatkowo 4 lata.

*Ekonomiczeskaja Žizń* 14.IX. O sowiecko-niemieckich stosunkach ekonomicznych (art. wst.).

*Prawda* 17 — 18 IX. Rokowania francusko-niemieckie w nowych warunkach (Obszerny artykuł P. Łapińskiego).

*Trybuna Radziecka*, Nr. 35. Wielka demonstracja proletarjatu Warszawy. — Zjazd legjonistów polskich. — Ucieczka komunisty z więzienia. — List otwarty do biura polskiego przy C. W. WKP. — Nr. 36. Przeciwko polskiemu i litewskiemu faszyzmowi (odezwa międzynarodówki komunistycznej). — Uchwała wszechzwiązkowej narady pracowników biur polskich. — Faszystowska amnestja. — Dział antyreligijny.

*Poslednija Nowosti 6.IX.* Zwrotna chwila w organizacji pomocy uchodźcom (korespondencja z Genewy).

*Wozroždenję 6.IX.* Zdemaskowanie organizacji „Bratstwo Russkoj Prawdy" (oświadczenie publicysty rosyjskiego Demenitru z Gdańska).

*Siegodnia 8.IX.* Akwarele warszawskie. — 11.IX. Wydalenie emigrantów Rosjan z Polski. — Sprawa księgarni „Rossica".

*Rul 9.IX.* Bilans handlowy Polski.

*Ogoniok 9.IX.* (tygodnik). Święto w więzieniu (pamiętniki Łańcuckiego).

*Wozroždenje 10.IX.* Artykuł Burcewa o organizacji „Bratstwo Ruskoj Prawdy".

*Siegodnia Wieczerom 10.IX.* Kryzys gimnazjum rosyjskiego w Warszawie.

*Słowo*, 11.IX. Do Polski (art. Konstantego Balmonta).— Ukrainizacja cerkwi prawosławnej. — Zmiana frontu niemieckiego w Moskwie.

Zakl. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40. Drukowane na prawach rękopisu.